

2012-01-12

Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun

Rektorn vid Strömsbro skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Strömsbro skola
i Gävle kommun

Tillsyn av Strömsbro skola

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under perioden hösten 2011 till våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Strömsbro skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 december 2011 och den 15 december 2011.

Rektorn för Strömsbro skola är också ansvarig för Stigslunds skola och Åbyggeby skola samt för grundsärskolan och gymnasiesärskolan i Tallbo sarskola. Ett så omfattande ansvarsområde, med flera skolor och många verksamheter ställer höga krav på rektorns ledarskap. Det pedagogiska ledarskapet och dagliga ansvaret för verksamheten är till flera delar delegerat från rektorn till den biträdande rektorn i skolan. Tillsynen visar att ansvarsfördelningen mellan rektorn och den biträdande rektorn är tydlig och att det pedagogiska ledarskapet fungerar väl vid Strömsbro skola. Detta avspeglas bland annat i det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs i skolan. Elevernas resultat analyseras i arbetslagen och dessa analyser ligger sedan till grund för hur arbetet organiseras och resurser fördelas i skolan.

Vid tillsynen såg inspektörerna flera exempel på välstrukturerad undervisning. Trots stora elevgrupper lyckas flera av lärarna i Strömsbro skola skapa förutsättningar för ett aktivt elevinflytande och delaktighet. Inspektörerna såg också exempel på lektioner där läraren gav eleverna tillfälle att reflektera över undervisningen och sitt eget lärande i förhållande till kunskapskraven. Genom att ge eleverna talutrymme och bemöta elevernas åsikter konstruktivt, skapar lärarna en stödjande och uppmuntrande lärandemiljö.

Det finns dock utrymme för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Alla elever vid Strömsbro skola ges inte möjlighet att nå de kunskapskrav som minst skall uppnås i samtliga ämnen. Skolan behöver, särskilt i de lägre årskurserna, utveckla sitt arbete med att beskriva elevernas kunskapsmässiga utveckling i de individuella utvecklingsplanerna. Gällande särskilt stöd behöver skolan tillse att det av åtgärdsprogrammen tydligt framgår vilka behov eleven har och hur dessa ska tillgodoses av skolan. Vidare framgår att alla elever inte ges undervisning i tillräcklig omfattning i samtliga ämnen.

Trots att lokalerna i den över 100 år gamla skolbyggnaden är trånga uttrycker

elever, lärare och skolledning att skolans miljö i huvudsak är trygg och att det råder en respektfull stämning på skolan. Det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete. Bland annat utförs årligen en gedigen utvärdering och kartläggning av tryggheten i skolan som sedan ligger till grund för skolans plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Strömsbro skola i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den **12 april 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Rektorn ser inte till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Säkerställa att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Personalkompetens

Personalen vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att de lärare som används för undervisningen har utbildning för de uppgifter de ska utföra och att endast lärare som uppfyller skollagens kriterier är anställda utan tidsbegränsning (2 kap. 3-5 §§ 1985 års skollag och 33§ lagen om införande av skollagen).

Omfattning och resurstillgång

Eleverna erbjuds inte utbildning i den omfattning de har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Se till att den totala undervisningstiden för varje elev uppgår till minst 6665 timmar och följer de bestämmelser om fördelning av undervisningstiden som gäller för skolan (10 kap. 5 § och bilaga 1 skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt de uppgifter som Strömsbro skola lämnat till Skolinspektionen bedömdes 89 procent av eleverna i årskurs 3 nå målen i svenska år 2011. I matematik bedömdes 88 procent nå målen. I båda ämnen innebär detta en nedgång jämfört med år 2010 då 94 procent av eleverna uppnådde målen i såväl svenska som matematik. Skolans sammanställning visar att det finns en skillnad i resultat mellan flickor och pojkar år 2011. I svenska var andelen flickor som nådde målen 93 procent medan andelen pojkar var 85 procent. Ännu större var skillnaden i resultat i ämnet matematik, där dock en högre andel av pojkarna, 97 procent, nådde målen jämfört med endast 80 procent av flickorna. Såväl skillnaden mellan könen som nedgången i resultat uppmärksammas i skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2010/2011.

Skolverkets uppföljningsstatistik över resultaten i de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2011 visar att mellan 91 och 100 procent av eleverna bedömdes uppnå kravnivån på de olika delproven i svenska. Sämst var resultatet på delprovet som mäter förmågan att skriva en berättande text. I de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 3 bedömdes även där mellan 91 och 100 procent av eleverna uppnå kravnivåerna i de olika delproven. Sammantaget innebär detta resultat att skolans elever i högre utsträckning nått kunskapskraven i de nationella ämnesproven än genomsnittligt i riket, både i svenska och i matematik.

Skolans egna uppgifter från 2011 visar att samtliga elever i årskurs 5 uppnådde målen enligt kursplanerna i ämnena bild, engelska, hem och konsumentkunskap och teknik. I slöjd, de samhällsorienterande ämnen, musik samt i de naturorienterande ämnena var det någon enstaka elev som bedömdes inte nå målen. I svenska och matematik var det något färre, 90 procent som nådde målen. Det ämne med lägst andel elever som uppnådde målen, 88 procent, var idrott och hälsa. Jämfört med tidigare år har andelen elever som nått målen ökat i såväl svenska, engelska som matematik. Speciellt i engelska visar resultaten på en tydlig progression jämfört med såväl 2010 som 2009. Däremot har resultaten försämrats i flera andra ämnen såsom idrott och hälsa och de naturorienterande ämnena, vilket enligt såväl lärare som biträdande rektor sammanhänger med att lärarna under 2011 gjort en mer systematisk bedömning av elevernas kun-

skaper i förhållande till de krav som anges i kursplanerna jämfört med tidigare. Sammanställningen visar att flickorna genomgående har en högre måluppfyllelse än pojkarna i Strömsbro skola år 2011. Likadant var det år 2010. Detta syns i såväl skolans egna uppgifter från 2010 som i Skolverkets uppföljningsstatistik över resultaten i de nationella ämnesproven. Statistik över resultatet på de nationella ämnesproven saknas för år 2011.

Vid intervjuer med rektorn, biträdande rektorn och lärare liksom av skolans kvalitetsredovisning framkommer att elevernas kunskapsresultat analyseras i arbetslagen som en del i skolans löpande kvalitetsarbete. Pojkarnas jämförelsevis lägre måluppfyllelse i årskurs 5 tros sammanhånga med att speciallärare resurser minskat i denna grupp under läsåret. Gällande idrott och hälsa antas det lägre resultatet bero på bristande simskoleundervisning i Gävle kommun, vilket medfört att flera elever inte uppnått målet gällande simkunnighet.

Resultat av värdegrundsarbetet

Tillsynen visar att de flesta elever trivs och känner sig trygga i Strömsbro skola. Dock framgår av intervjuer med elever, lärare och personal från elevhälsan att konflikter och bråk ibland förekommer. Framförallt kan det uppstå konflikter på raster i samband med bollspel och andra aktiviteter. I de fall där incidenter uppstår har dock skolan beredskap och rutiner för hur detta ska hanteras. Av de elever som besvarat den enkät som Skolinspektionen genomfört våren 2011 med elever i årskurs 5 anger 93 procent att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra att "Jag känner mig trygg i min skola". För påståendet "I min skola bryr sig elever och lärare om varandra" är motsvarande siffra 92 procent.

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling ligger till grund för ett aktivt värdegrundsarbete med inslag av bland annat ett trygghetsteam och faddersystem. Varje år genomförs en kartläggning av verksamheterna i skolan för att urskilja och avvärja situationer där otrygghet kan uppstå. Exempelvis har skolan, efter att problemet uppmärksammats infört en högerregel i alla trappor för att minska risken för knuffar bland eleverna. Även hur rastvakterna ska organiseras för att fungera bättre följs upp i planen. De flesta lektioner som inspektörerna besökte under tillsynen utgjorde positiva lärandemiljöer där eleverna fick studero.

Föreläggande:**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Rektorn ser inte till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

Av skollagen framgår att åtgärdsprogram ska utarbetas för elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram som utarbetats under år 2011 i Strömsbro skola och kan konstatera att de varierar i kvalitet. I flera av åtgärdsprogrammen går inte elevens behov med tydlighet att utläsa. Istället fokuseras på elevens beteende, problem och kunskapsbrister. I något åtgärdsprogram är det inte tydligt hur de åtgärder som ska vidtas kan kopplas till elevens behov. Av åtgärdsprogrammen framgår det inte heller hur, utan endast när uppföljning och utvärdering ska göras.

Av utredningen framgår att skolans åtgärdsprogram har brister. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Av skollagen framgår att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan (IUP) ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. De ska även sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska

nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av intervjuer med elever, lärare och skolledning framgår att lärarna i Strömsbro skola har utvecklingssamtal med elever och föräldrar en gång per termin. Inför dessa samtal skriver undervisande lärare omdömen i respektive ämne. I Strömsbro skola finns inga gemensamma mallar för hur de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen ska utformas. Däremot arbetar respektive arbetslag med att utveckla sådana.

Skolinspektionen har tagit del av flera exempel på IUP med skriftliga omdömen från höstterminen 2011 och kan konstatera att de som skrivits för de yngre eleverna i skolan inte uppfyller författningarnas krav. Flera av omdömena är inte individuellt utformade för varje elev. Istället redogörs för vad klassen arbetat med i ämnet under den aktuella tidsperioden. Vidare ersätts beskrivningen av elevens kunskapsutveckling i vissa IUP av en hänvisning till "läsgranen" eller "mattestaden", vilka båda är instrument för bedömning av läsutveckling respektive matematikkunskaper. Det framgår inte heller av alla IUP vilka insatser som behövs för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven.

Det framgår av tillsynen att eleven och elevens vårdnadshavare inte informeras om elevens kunskapsmässiga utveckling på det sätt som föreskrivs i författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens**Bedömning:**

Personalen vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Av 1985 års skollag framgår att kommuner är skyldiga att använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas gällande lärare som enligt den nya skollagen saknar utbildning för att undervisa i skolan

och som har anställts före den 1 juli 2011. Enligt skollagen ska de lärare som anställs efter den 1 juli 2011 ha utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Av den lista över personalen på Strömsbro skola samt av samtal med skollagen framgår att samtliga lärare som anställts tills vidare efter den 1 juli 2011 har behörighet för den undervisning de ska bedriva. Däremot finns det förskollärare i skolan som undervisar i grundskolan, utan att ha examen för att undervisa i grundskolan.

Av tillsynen framkommer att personal vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

2 kap. 3-5 §§ 1985 års skollag och 33§ lagen om införande av skollagen.

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång**Bedömning:**

Eleverna erbjuds inte utbildning i den omfattning de har rätt till.

Motivering:

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 6665 timmar i grundskolan. Hur undervisningstiden fördelas mellan olika ämnen framgår av timplanen i bilaga 1 till skollagen. Av "Timplan för Stigslund-Strömsbro skolenhet" framgår att den totala undervisningstiden ska uppgå till 6708 timmar i grundskolans årskurser 1-9. I de naturorienterande ämnena och teknik är undervisningstiden totalt 804 timmar.

Vid tillsynen framkommer att det finns elever i skolan som regelbundet avviker ifrån ordinarie undervisning för att delta i kulturskolans aktiviteter. Exempelvis missar vissa elever i årskurs 4 mellan 20 och 30 minuter av undervisningen i de naturorienterande ämnena per vecka. Sammanlagt innebär detta att eleverna missar upp till 17 timmars undervisning i ämnena biologi, fysik, kemi och teknik under ett år. Enligt rektorn och den biträdande rektorn styr de inte över hur kulturskolan förlägger sin verksamhet till Strömsbro skola. Detta betyder att de inte heller garanterar att samma ämne eller samma elever inte "drabbas" år efter år.

2012-01-12

9 (12)

Dnr 43-2011:2170

Av utredningen framgår att det finns elever i Strömsbro skola som inte erbjuds utbildning i den omfattning de har rätt till. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Föfattning:

10 kap. 5 § och bilaga 1 skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Strömsbro skola

Strömsbro skola ligger i den nordöstra delen av Gävle tätort. Skolan omfattar förskoleklass samt grundskolans årskurs 1-6 och har totalt cirka 375 elever. Rektorn för Strömsbro skola är även rektor för Stigslunds skola, Tallbo särskola och Åbyggeby skola. Skolan har en biträdande rektor som ansvarar för det löpande ledningsarbetet i skolan. Skolans lärare är indelade i två arbetslag. Rektorn, biträdande rektor samt utvecklingsledare från de olika arbetslagen utgör skolans utvecklingsgrupp.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Jens Pettersson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Frida Eek
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn)